

Lausunto

16.04.2025

Asia: VN/10574/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

lin kunnan lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Yhteenveto

Pidämme ehdotettua muutosta sähkön valmisteverotukseen – erityisesti konesalien siirtämistä yleisempään sähköveroluokkaan I – erittäin ongelmallisena. Se heikentäisi merkittävästi Suomen kilpailukykyä dataintensiivisten investointien kohdemaana, vaarantaisi käynnissä olevat hankkeet, jarruttaisi vihreää siirtymää ja häiritäisi alueellista kehitystä erityisesti Pohjois- ja Itä-Suomessa. Konesalien siirtäminen yleisempään sähköveroluokkaan olisi monin tavoin ristiriidassa kansallisten energia- ja ilmastotavoitteiden, aluepolitiikan sekä teollisuuspolitiikan kanssa.

Puhtaan energian isoille tuottajille sekä siirtolinjojen keskusten alueille tämänkaltaiset uudistukset ovat todella vahingollisia. Pahimmillaan ne estävät pitkäjänteisesti ja vastuullisesti kehitetyt, paljon lisäarvoa ja työpaikkoja tuovat investoinnit ja rapaattavat myös puhtaan energian tuotannon sosiaalis-ta hyväksyttävyyttä niin päättäjien, maanomistajien kuin kuntalaistenkin keskuudessa.

Konesalit investointien veturina ja alueellisen kehityksen tukijana

Konesalien luokittelu teolliseen sähköveroluokkaan on ollut ratkaiseva tekijä siinä, että useita merkittäviä datakeskushankkeita on päätetty toteuttaa Suomessa. Tällä hetkellä erikokoisia, isojaakin, datakeskushankkeita on vireillä erityisesti Pohjois-Suomessa myös lin alueella, missä niitä tukee uusiutuvan energian runsas saatavuus, viileä ilmasto sekä toimiva energiainfrastrukturi. Verotuki ei ole perusteeton etu, vaan olennainen osa investointipäätöksiä ohjaavaa kokonaisuutta, joka mahdollistaa alueellista elinvoimaa ja työllisyyttä tukevia hankkeita.

Suomen linjan uskottavuus ja luotettavuus

Teolliset investoinnit, erityisesti suurten kansainvälisten toimijoiden osalta, edellyttävät pitkäjänteistä ja ennustettavaa sääntely-ympäristöä. Äkilliset ja perustelemattomat muutokset sähköverotuksessa heikentävät Suomen investointi-imagoa – ei pelkästään datakeskusten, vaan myös muiden sähköintensiivisten toimialojen näkökulmasta. Esitetty veronkorotus aiheuttaa signaalihäiriön, joka voi viivästyttää tai peruuttaa merkittäviä investointeja. Tämä vaikuttaa suoraan verotuloihin ja alueiden talouskehitykseen. Luotettavuus ja linjakkuus on ollut ja sen tulisi olla jatkossakin ehdoton Suomen valttikortti kansainvälisessä kilpailussa. Tämänkaltaiset puskista tulevat muutokset rapauttavat Suomen linjan ja uskottavuuden. Esitysten vaikutukset tulee huolella arvioida jo ennen kuin ne tuodaan julkisuuteen.

Verotulojen kokonaisvaikutus

Vaikka veronkorotus konesaleille lisäisi yksikköhintaista verokertymää, sen vaikutus investointihalukkuuteen heikentäisi toteutuvien hankkeiden määrää. Tämä tarkoittaa menetettyjä kiinteistöveroja, yhteisöveroja, työ-paikkoja ja energiaverotuloja. Alempi sähköveroluokka luo vahvemman kokonaisveropohjan toteutuneiden investointien myötä.

Uusiutuvan energian investointien tukeminen

Tällä hetkellä Suomessa on rakennusvalmiudessa merkittävä määrä uusiutuvan energian hankkeita (tuuli- ja aurinkovoimaa), mutta investointipäätöksiä ei ole tehty, koska sähkömarkkinoilla ei ole riittävästi kysyntää. Datakeskukset luovat tämän kysynnän – ne eivät aiheuta sähköpulaa, vaan mahdollistavat uuden tuotannon. Vuonna 2022 tuulivoimainvestoinnit muodostivat yli 25 % teollisuuden kiinteistä investoinneista. Vuonna 2024 uusia investointeja ei tehty – ei siksi, että kapasiteetti olisi riittämätön, vaan koska markkina ei kannat-tanut. Lin alueella on tällä hetkellä yli 60 tuulimyllyä sekä vahva vesivoiman tuotanto. Tuuli- ja aurinko-voituotanto tulee yli kolminkertaistumaan muutaman vuoden sisällä. Merkittävä tuotanto vaarantuu, jos sen käyttöä ei tulla myös huolehtimaan paikallisesti ja alueelle lisäarvoa tuovasti.

Joustava sähkönkulutus ja järjestelmän vakautus

Nykyaikaiset, skaalautuvat datakeskukset kykenevät osallistumaan säätö- ja reservimarkkinoille ja voivat toimia jopa ydinvoimalan kokoisina joustavina kuormina. Tämä parantaa sähköverkon vakautta, laskee kulut-tajahintoja ja tukee uusiutuvan energian käyttöastetta. Fingrid on todennut datakeskukset tervetulleeksi asia-kasryhmäksi, ja niiden tekninen kyvykkyys on tärkeä osa tulevaisuuden sähköjärjestelmää.

Hukkalämmön monipuolinen hyödyntäminen tukee ilmastotavoitteita ja kustannustehokkuutta

Konesalien hukkalämpö tarjoaa mahdollisuuden kehittää suomalaista kaukolämpöä hiilineutraaliin suuntaan. Lämmön hyödyntäminen ei rajoitu pelkästään kaukolämmön tuotantoon – se voi toimia myös teollisuuden prosessilämpönä, kiinteistöjen lämmityksessä, kasvihuoneviljelyssä tai energiavarastojen lataamisessa. Hyödyntämällä tätä energiaa voidaan vähentää fossiilisia polttoaineita ja alentaa lämmön tuotantokus-tannuksia. Tämä hyödyttää suoraan taajamien asukkaita, palveluita ja teollisuutta. Samalla datakes-kukset muodostavat terveen ja monipuolisen ekosysteemin alueelle.

Tarve vaikutusarvioinnille ja perusteelliselle valmistelulle

Veronkorotuksen perustelut eivät kestä kriittistä tarkastelua. Esityksessä viitataan sähköpulan uhkaan, vaik-ka todellisuudessa Suomessa on sähköylitarjontaa ja runsaasti rakentamatonta tuotantokapasiteettia. Lisäksi esityksessä on sivuutettu joustavan kulutuksen, hukkalämmön, aluekehityksen sekä veropohjan laajenemi-sen hyödyt. Näin merkittävä muutos edellyttäisi huomattavasti laajempaa ja syvällisempää vaikutusarviointia, jossa punnittaisiin vaikutukset laajasti ja pitkällä aikajänteellä.

Johtopäätös

Suomi tarvitsee datakeskusinvestointeja, ei vain digitalisaation ja työllisyyden vuoksi, vaan myös sähköjär-jestelmän joustavuuden, uusiutuvan energian käyttöönoton sekä alueellisen kehityksen näkökulmasta. Ko-nesalien siirtäminen yleisempään sähköveroluokkaan olisi monin tavoin vastoin kansallisia intressejä.

Esitämme, että konesalien säilyminen teollisuuden alemmassa sähköveroluokassa (luokka II) on vält-tämätöntä Suomen taloudellisen kilpailukyvyn, energiapolitiikan ja aluekehityksen kannalta. Lisäksi toteamme, että tämankaltaiset muutokset ja linjojen muutokset ovat erittäin vahingollisia Suomen uskottavuudelle. Paheksomme myös valmistelun tapaa sekä kohtuuttoman lyhyttä lausuntoaikaa.

Manninen Marjukka

li

